

## РЕЦЕНЗІЯ НА НАВЧАЛЬНИЙ ПОСІБНИК «ЛАТИНСЬКА МОВА»

(Горлова О. В. Латинська мова : навч. посіб. для студ. гуманіт. спец. вищ. навч. закл. / О. В. Горлова, В. М. Вдовенко, Г. Ф. Санжарова. – Горлівка, 2012. – 347 с.)

*HAURIT AQUAM CRIBRO,  
QUI DISCERE VULT SINE LIBRO  
(Тот, хто хочет учитися без книги,  
черпаєт воду решетом)*

Рецензований навчальний посібник повною мірою реалізує концепцію посібника латинської мови для студентів гуманітарних спеціальностей вищих навчальних закладів.

Структура посібника чітка: він складається з 27 лекцій. Кожна лекція починається крилатим латинським висловом, який слугує своєрідним епіграфом до неї.

Основний курс обіймає матеріал з фонетики, морфології, синтаксису латинської мови, навчальні тексти та вправи, направлені на розвиток, закріплення та поглиблення набутих теоретичних знань студентами.

Для встановлення зв'язку між латинською й іноземними мовами, які вивчаються, в кожній лекції подається лексичний мінімум, що складається зі слів і крилатих висловів. Лексика подана дуже продумано, і її кількісний склад постійно зростає. Певна кількість слів призначена для засвоєння студентами в контексті крилатих висловів. Повторюваність латинських слів у крилатих висловах, рекомендованих авторами посібника для вивчення напам'ять, сприяє їх засвоєнню. Така можливість, як на мій погляд, сприяє закріпленню студентами як латинського кореня слова, так і похідного від нього.

У комплексі поетапна робота з граматичним і лексичним матеріалом сприяє послідовності та поступовості переходу до опанування граматичних і лексичних структур, необхідних для читання й розуміння оригінальних текстів.

У посібнику визначено зміст і обсяг обов'язкових для засвоєння теоретичних відомостей, окреслено логіку й послідовність їх засвоєння студентами відповідно до вимог навчальної програми. Належний науковий рівень викладу теоретичного матеріалу вдало поєднується з його доступністю.

У виданні застосовано функціональний підхід до вивчення мовних явищ. Вони подаються у їх функціонуванні у зв'язному висловлюванні – тексті, у зв'язку і взаємодії з усіма елементами мовної системи. Таке групування різнорівневих мовних явищ забезпечує студентам можливість простежити функціональні зв'язки між мовними одиницями різних рівнів, збагнути їх взаємозалежність, взаємодію. Саме в такий спосіб автори посібника намагаються підвести студентів до розуміння та сприймання певних граматичних закономірностей або самостійного формулювання правил.

Позитивною стороною посібника можна вважати таке.

1. Автори значну увагу приділили активізації засвоєння студентами граматичного матеріалу, який відбивається в роботі зі словником. У низці класичних підручників словник до тексту відсутній взагалі і під час перекладу треба звертатися до словника в кінці підручника. У рецензованому посібнику автори умістили

словник після кожної вправи та тексту відповідно до алфавітного порядку, що суттєво полегшує роботу студентів з перекладу.

2. Методика викладання латинської мови побудована з урахуванням активних методів та прийомів викладання сучасних іноземних мов. Зокрема: а) автори широко практикують переклад з рідної мови на латинську, що сприятиме активному засвоєнню студентами латинських граматичних конструкцій; б) запропонована низка вправ для розвитку логічного мислення, за допомогою яких відбувається більш ефективно засвоєння матеріалу, як-от: *Визначте рід іменника, якщо відома словникова форма прикметника: amica rara; amicus rarus; verbum rarum; poeta rarus; avis.*

Дозволимо собі висловити кілька рекомендацій, які, на мою думку, могли б поліпшити зміст посібника.

1. Усі теоретичні відомості варто було подати у вигляді зведених таблиць (часи системи інфекта та системи перфекта, латинські інфінітиви, відміни іменників тощо).

2. Збільшити кількість завдань для самоконтролю.

3. Застосувати диференційований підхід до навчання студентів з різним рівнем попередньої фахової підготовки, що реалізується через варіанти виконання різнорівневих вправ, тестів.

Рецензований посібник повністю відповідає програмі та сучасним вимогам до посібників нового покоління. Вважаю, що він був би у пригоді не тільки студентам і працівникам Горлівського інституту іноземних мов, але й інших вишів України.

**Ю. О. Шепель**  
*академік АН вищої освіти України,  
доктор філологічних наук,  
професор кафедри перекладу  
та лінгвістичної підготовки іноземців  
Дніпропетровського національного університету  
імені Олеся Гончара*